

UITGEVERSORGANISATIE
VOOR ONDERWIJSLICENTIES

Wat kan Stichting UvO voor u betekenen?

Auteursrecht in het hoger onderwijs.

Over Stichting UvO

Uitgevers spelen een belangrijke rol in de Nederlandse kenniseconomie. Onderwijs en (wetenschappelijk) onderzoek maken veelvuldig gebruik van hun publicaties. En of dat nu boeken, artikelen, afbeeldingen of databases zijn, uitgevers zorgen voor betrouwbare kennis die goed toegankelijk is.

Wanneer het gaat om kopiëren van publicaties voor onderwijsdoeleinden - analoog of digitaal - dienen onderwijsinstellingen een auteursrechtelijke vergoeding te betalen. Om te voorkomen dat voor iedere overname contact opgenomen hoeft te worden met uitgevers, auteurs en beeldmakers, is Stichting UvO (Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties) opgericht.

Dat één loket een hoop administratieve rompslomp scheelt, zal iedereen beamen. Als het gaat over de vergoedingen lopen de meningen echter uiteen. Waar de een ze ziet als noodzakelijk kwaad, begrijpt de ander niet goed waarom je moet betalen als je een afbeelding gebruikt. Met als gevolg dat auteursrechtelijke vergoedingen als (te) duur worden gezien en lang niet altijd voor het hergebruik wordt betaald.

Met deze folder willen we meer duidelijkheid scheppen rondom auteursrechtelijke vergoedingen en de service die UvO biedt aan onderwijsinstellingen die auteursrecht goed geregeld willen hebben.

Auteursrecht in het onderwijs

Het moderne auteursrecht bepaalt dat in de openbaarheid gebrachte creaties van iemands geest ook aan die persoon toebehoren.

Als iemand iets heeft gecreëerd is het niet de bedoeling dat iemand anders daar zomaar mee aan de haal gaat. Daarom is het auteursrecht in het leven geroepen. Door de auteurswet mag de maker, oftewel de auteur, van een creatie als enige beslissen over de exploitatie van zijn gecreëerde werk. De auteur wordt hierdoor beschermd tegen misbruik van zijn werk.

Zo bezien is het voor een onderwijsinstelling onmogelijk delen uit publicaties over te nemen. Om die reden zijn in de Nederlandse auteurswet allerlei uitzonderingen gemaakt, waaronder de Onderwijsexceptie (artikel 16), een uitzondering die ook in veel andere landen bestaat dankzij de Berner Conventie.

In de Onderwijsexceptie staat dat 'korte' gedeeltes van een werk zonder toestemming vooraf overgenomen mogen worden voor toelichting van het onderwijs. Voorwaarde is wel dat daar een billijke vergoeding tegenover staat, die betaald dient te worden aan rechthebbenden. Naast auteurs zijn dat vaak ook uitgevers, aan wie de auteurs doorgaans hun exploitatierechten overdragen (auteurswet artikel 3).

Hoe de vergoedingen worden geïncasseerd

In 1997 is er een stichting in het leven geroepen die namens vrijwel alle Nederlandse en internationale uitgevers vergoedingen incasseert voor het hergebruik in het onderwijs: Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO). In 2019 is daaruit voortgekomen de Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties, ofwel UvO.

Dankzij een heel netwerk aan mandaten en andere samenwerkingen kan UvO onderwijsinstellingen vrijwaren voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal. Behalve het overnemen van korte onderdelen, regelt UvO ook de rechten voor langere gedeeltes. (Alles boven de 10.000 woorden) en los beeldmateriaal (via Pictoright). Het hergebruik van langere gedeeltes valt formeel niet onder de onderwijsexceptie, maar kan worden geregeld door de service die UvO onderwijsinstellingen biedt. Hiermee kan eenvoudig een licentie worden verkregen.

Om transparantie en een eerlijke verdeling te waarborgen werkt UvO volgens de Gedragscode voor CBO's, is zij gelieerd aan de Mediafederatie en valt zij onder het waakzame oog van de overheid, door een college van toezicht.

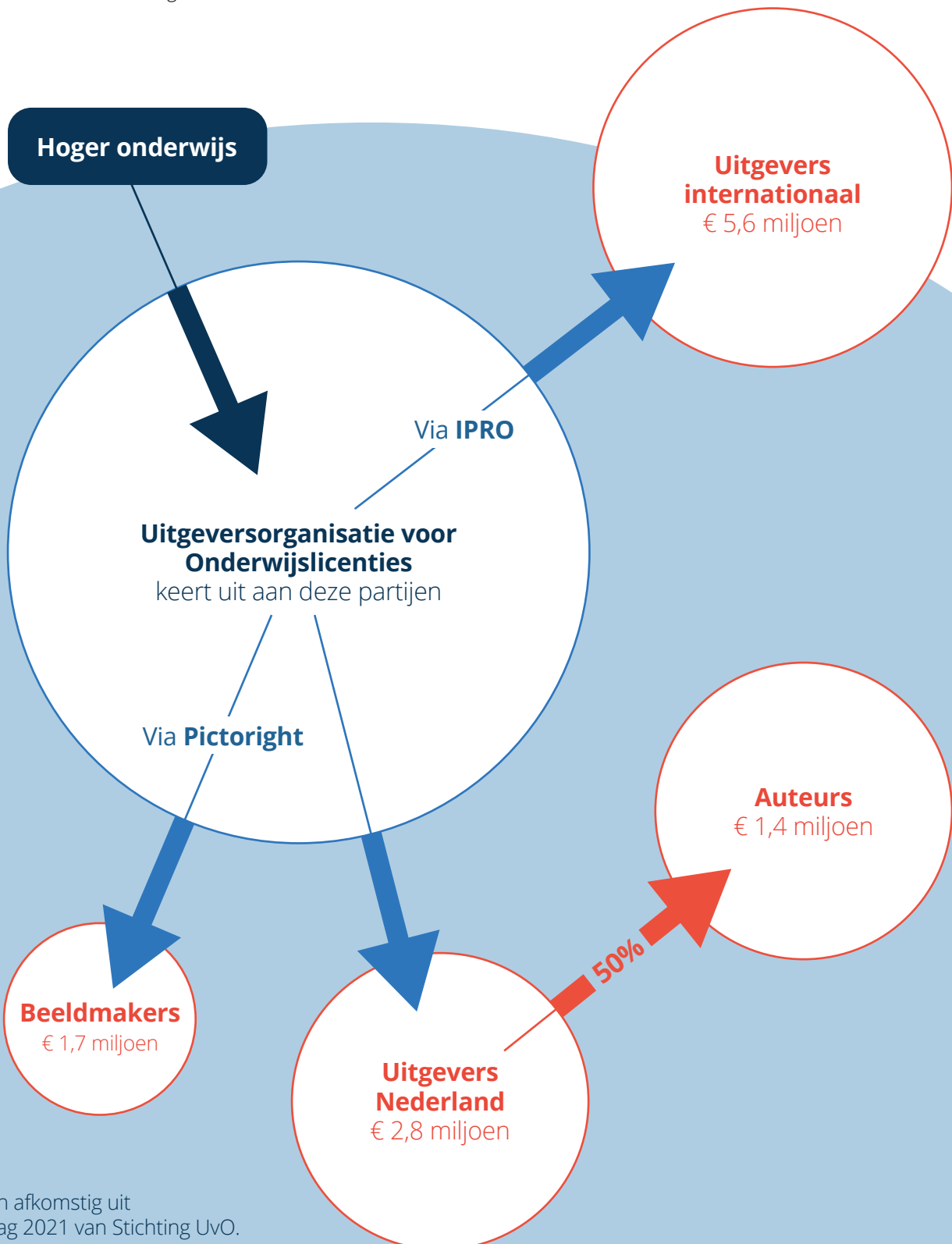

Over de rechthebbenden en de verdeling van het geld

Van de vergoedingen die UvO incasseert gaat ruim twee derde naar Nederlandse en internationale uitgevers (via IPRO). Het resterende deel gaat naar beeldmakers (via Pictoright) en auteurs (via de uitgevers). UvO doet regelmatig onderzoek en inzagen bij onderwijsinstellingen, zodat de verdeling van geld zoveel mogelijk aansluit bij het werkelijke gebruik van content. Doordat wij werken zonder winstoogmerk doen we dit met een minimum aan administratieve lasten en uitvoeringskosten.

Een redelijke vergoeding

Auteursrechtenorganisaties zijn verschillende tarieven overeengekomen voor hergebruik. Niet alleen type media, maar ook de context is daarbij van belang. Van muziek in de horeca, tv-gebruik in winkels tot het gebruik van afbeeldingen op koelkastmagneten. Over praktisch al het hergebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal is nagedacht en zijn afspraken gemaakt.

Zo zijn ook de paginatarieven van UvO tot stand gekomen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen korte en langere overnames en Nederlands of buitenlands materiaal.

UvO hanteert vier vuistregels in het bepalen van de tarieven, in nauwe samenspraak met uitgevers in binnen- en buitenland:

Er moet een billijke vergoeding zijn voor rechtshabbers indien hun werk wordt gekopieerd.

De billijke vergoeding moet gekoppeld zijn aan het aantal reproducties (de oplage). Met andere woorden: hoe meer kopieën, hoe hoger de prijs;

Het gebruik moet in kaart worden gebracht;

Alle relevante partijen worden betrokken bij het vaststellen van de tarieven.

Zo komen we samen tot de juiste vergoeding voor het (her)gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal in het onderwijs.

Het voordeel van collectieve afkoopregelingen

Vanaf de jaren tachtig werken uitgevers en onderwijsinstellingen samen, waarbij uitgevers in steeds grotere mate hebben ingespeeld op de behoeftes van onderwijsinstellingen. Dat heeft geleid tot de huidige situatie van één loket waar onderwijsinstellingen tegen redelijke tarieven het hergebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal kunnen regelen. Zowel korte als middellange overnames van tekst en afbeeldingen hoeven niet meer apart te worden gemeld en betaald. Dat scheelt veel administratie en geld! Bovendien krijgen onderwijsinstellingen een vrijwaring van claims van rechthebbenden.

Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met Stichting UvO en wij helpen u graag verder.

**Meer info op
stichting-uvo.nl**